

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3069/05
01.11.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Војимира Цвијовића, председника већа, Миломира Николића, Браниславе Апостоловић, Јованке Кажих и Мирјане Грубић, чланова већа, у парници тужиоца АА, чији је пуномоћник АБ, адвокат, против тужене ДЗ СЦГ-МО, коју заступа Одељење за имовинско-правне послове Београд – Одсек у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Окружног суда у Лесковцу Гж.1266/04 од 28.07.2004. године, у седници одржаној дана 01.11.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Лесковцу Гж.1266/04 од 28.07.2004. године у првом ставу изреке и пресуда Општинског суда у Лесковцу П.6257/03 од 28.04.2004. године у првом ставу изреке и у погледу одлуке о трошковима парничног поступка, и у тим деловима предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Правноснажном пресудом Окружног суда у Лесковцу Гж.1266/04 од 28.07.2004. године потврђена је пресуда Општинског суда у Лесковцу П.6257/03 од 28.04.2004. године којом је тужена обавезана да тужиоцу на име разлике у плати за период од 20.06.1997. године до 28.02.2004. године заједно са законском затезном каматом исплати укупан износ од 335.354,46 динара, као и да тужиоцу на име накнаде материјалне штете за набавку цивилне одеће за 1997., 1998., 1999., 2000., 2001., 2002., 2003. и 2004. годину са законском затезном каматом исплати укупан износ од 194.738,19 динара, са законском затезном каматом на досуђене износе почев од 15.03.2004. године, па до коначне исплате и тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 13.300,00 динара у законском року.

Против наведене пресуде Окружног суда у Лесковцу, тужена је изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У правноснажно окончаном поступку, тужена је у одговору на тужбу од 12.01.2004. године, који је примљен у суду 14.01.2004. године, означила да се поднесци и позиви достављају, Одељењу за имовинско-правне послове тужене, Одсек у Нишу. У складу са тим на рочишту од 16.01.2004. године, тужилац је уредио тужбу у погледу тачног означавања туженог у парници, а као заступника Одељење за имовинско-правне послове – Одсек у Нишу. Рочиште од 28.04.2004. године када је главна расправа закључена, а које је одржано у одсуству заступника тужене, изведени су докази читањем писмених исправа и налаза и мишљења вештака. За то рочиште позив је за тужену уручен Дирекцији у Београду, а не Одсеку у Нишу. С обзиром на изнето у ревизији тужене се основано истиче да су нижестепене пресуде захваћене битном повредом одредаба парничног поступка из члана 354. ст.2. тач.8. и 11. ЗПП, јер тужније није дата могућност да расправља пред судом, због пропуштања првостепеног суда да на расправу, када су извођени докази читањем писмених исправа, те налаза и мишљења вештака, позове заступника тужене који је био овлашћен за пријем судских позива и поднесака, услед чега су нижестепене пресуде морале бити укинуте.

У правноснажно окончаном поступку чињенично је утврђено да је тужилац по одлуци начелника ГШВЈ од 1994. године постављен за начелника ББ. Наредбом начелника ГШВЈ бр.10-76 од 09.06.1997. године, тужилац је смењен са раније дужности и стављен на располагање ВВ. Пресудом Врховног војног суда у Београду Уп.бр.101/98 од 30.12.1998. године, поништена је напред означена наредба начелника ГШВЈ. Након доношења пресуде Врховног војног суда у Београду, није доношен појединачни акт од стране органа ВЈ, којим би био решен положај тужиоца. У складу са Уредбом о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у ВЈ, тужилац би на место начелника 14. контраобавештајне групе, имао право на плату пуковника Шесте положајне групе, а на месту на које је распоређен, примао је плату Седме положајне групе у складу са означеном Уредбом. Тужилац би у складу са Правилником о накнади за набавку униформе и друге личне опреме, на месту начелника 14. контраобавештајне групе, имао право на набавку цивилне одеће једанпут годишње, које право није могао да оствари на месту на које је распоређен. Разлика у плати између Шесте положајне групе и Седме положајне групе, коју је тужилац остваривао, за утужени временски период, са обрчунатом законском затезном каматом на сваки појединачни износ разлике од дана доспећа до дана вештачења 15.03.2004. године износи укупно 335.354,46 динара, а накнада за набавку цивилне одеће за утужени временски

период, са законском затезном каматом на сваки појединачни износ годишње накнаде, од дана доспећа па до дана вештачења 15.03.2004. године износи укупно 194.738,19 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили захтев тужиоца, налазећи да је тужена у смислу члана 172. и 185. ЗОО, у обавези да тужиоцу накнади досуђене видове штете, с обзиром да је Врховни војни суд пресудом Уп.бр.101/98 од 30.12.1998. године поништио наредбу начелника ГШВЈ бр. __ од __1997. године којом је тужилац смењен са дужности начелника ББ.

Врховни суд налази да се изложено становиште нижестепених судова о грађанско-правној одговорности тужене, у смислу члана 172. ЗОО (незаконит и неправилан рад њених органа) не може прихватити с обзиром да чињенично стање није потпуно и правилно утврђено.

Право на зараду је једно од основних права запосленог из радног односа, па и професионалног војника. То право има свој непосредни извор у уговору о раду или решењу функционера као појединачном акту. Плате припадника Војске (официра, подофицира, цивилних лица и професионалних војника), такође се утврђују решењем као појединачним актом, чију контролу врши жалбени другостепени орган и надлежни суд у управном спору. Одлуку о висини плате (решење) за припаднике Војске доноси старешина на основу члана 152. Закона о војсци, а контрола законитости те одлуке врши се на основу члана 156. истог закона. Критеријуми за одређивање плате (чин, положајна група, резултати рада и др.) одређени су Уредбом у платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије ("Службени лист СРЈ" бр.35/94, 42/94, 9/996, 1/00, 2/00 и 54/02). У складу са изнетим извор појединачне обавезе представља решење надлежног старешине и његову законитост не може да оцењује редовни суд, јер је прописан други правни пут (жалба у управном поступку и вођење управног спора). Стога је за одговорност тужене по члану 172. ЗОО, за незаконит и неправилан рад њених органа, у поновном поступку нужно разјаснити и утврдити да ли је тужиоцу плата исплаћивана у складу са решењем надлежног старешине и да ли се ради о коначном и правноснажном акту донетом по правилима управног поступка. По мишљењу овога суда, самом чињеницом, да је Врховни војни суд пресудом поништио наредбу начелника ГШВЈ бр.10-76 од 09.06.1997. године којом је тужилац смењен са раније дужности, не би могла да послужи као основ за остваривање права тужиоца на плату пуковника Шесте положајне групе, уколико му то право није признато појединачним управним актом. Иста ситуација је и у погледу остваривања права на накнаду за набавку цивилне одеће у складу са Правилником о накнадама за набавку униформе и друге личне опреме, уколико се о том праву одлучује појединачним решењем старешине или је то право искључиво везано за обављање одређене дужности. Држава би била одговорна ако је надлежни орган без законског разлога ускратио исплату у целини или делимично, или вршио селекцију приликом испуњења обавеза по решењима старешине или на други начин неправилно или незаконито поступао у извршењу појединачних решења или исплате накнаде која је искључиво везана за обављање одређене дужности.

Обрачун штете извршен је у супротности са чланом 279. ЗОО, по којем на доспелу а неисплаћену уговорну или затезну камату, као и друга доспела повремена новчана давања, не тече законска камата. Такође је повређен и став 2. исте одредбе по коме на износ неисплаћене камате може да се захтева затезна камата само од дана када је суду поднесен захтев за њену исплату.

У конкретном случају ради се о периодичним давањима која доспевају најмање једанпут месечно у погледу плате (зараде), односно једанпут годишње у погледу накнаде за цивилно одело и зато се и обрачун мора вршити на месечном, односно годишњем нивоу, са затезном каматом почев од сваког месечног obroка, односно почев од одређеног датума у години. Зато је неправилан став нижестепених судова, заснован на налазу и мишљењу вештака, економско-финансијске струке да се све зараде и накнаде сабирају и да се главници додаје затезна камата и на добијени износ исплати затезна камата, јер је то у супротности са чланом 279. ЗОО.

Како од од наведених околности зависи основаност захтева тужиоца, Врховни суд је на основу члана 395. ст.2. ЗПП, а у вези са чланом 491. ст.4. ЗПП ("Службени гласник РС" бр.125/04), укинуо нижестепену пресуду и предмет вратио првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити указане недостатке и у изложеном смислу употпунити чињенично стање и донети закониту и правилну пресуду.

На основу наведених разлога Врховни суд Србије је на основу члана 392. ЗПП, одлучио као у изреци.

Председник већа-судија,

Војимир Цвијовић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

ЗС